

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

31 JANUARI 1995

ONTWERP VAN DECREET

**tot wijziging van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van
monumenten en stads- en dorpsgezichten**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting
uitgebracht door de heer J. Timmermans**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer F. Van den Eynde.

Vaste Zeden : de heren P. Breyne en M. Olivier, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche en de heren J. Van Eetvelt en R. Van Rompaey ;

de heren J. De Mol, J. Leclercq, E. Pinoie en J. Timmermans ;

de heren J. Demeulenaere, J. Devolder en F. Vermeiren ;

de heer F. Van den Eynde ;

de heer J. Caudron ;

de heer L. Steenwegen.

Plaatsvervangers :

de heren J. De Seranno, B. Vandendriessche, M. Van der Poorten, G. Vanleenhove en J. Van Looy ;

de heren M. Bourgois, F. Dielens en M. Logist en mevrouw L. Maximus ;

de heren M. Seghers, V. Vautmans en R. Wierinckx ;

de heer R. Van Wallegem ;

de heer M. Capoen ;

mevrouw V. Dua.

Zie :

589 (1993-1994)

— Nr. 1 : Ontwerp van decreet

— Nrs. 2 tot 3 : Amendementen

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting besprak dit ontwerp van decreet op haar vergaderingen van 12 januari en 24 januari 1995 en keurde het goed op 24 januari 1995.

1. Inleidende uiteenzetting van de Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming

De minister verheugt zich over de spoedige behandeling van dit ontwerp in de Commissie en licht het ontwerp van decreet als volgt toe. Tot 1976 werd het bouwkundig patrimonium beschermd op basis van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen. Ofschoon deze wet voor haar tijd baanbrekend én toonaangevend was, leerde de toepassing ervan dat dit beleidsinstrument toch hiaten vertoonde. In de 70-er jaren werd bijgevolg aan een nieuw instrument gewerkt dat een beter beheer van het Vlaams architectuurpatrimonium moest mogelijk maken. Deze werkzaamheden resulteerden in het verdienstelijke decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten.

De minister stipt aan dat men voor de bescherming van de landschappen echter aangewezen bleef op de oude wet van 7 augustus 1931, die weliswaar werd bijgestuurd bij decreet van 13 juli 1972.

Bij het begin van zijn ambtstermijn stelt de minister vast, dat er zowel op het vlak van de landschapsbescherming als op het vlak van monumentenbescherming veel zaken aanhangig waren bij de Raad van State.

Dat er procedureel iets fout zat, was vlug duidelijk. Quasi onmiddellijk werd dan ook voor wat de landschapsbescherming betreft, werk gemaakt van een proceduredecreet dat de procedurele onvolmaaktheden in de wet van 7 augustus 1931 moest wegwerken. Reeds op 14 juli 1993 keurde de Vlaamse Raad dit decreet tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972, goed.

De terreinervaring van de monumenteninspecteurs van de Administratie, het Bestuur Monumenten en Landschappen, maakte de minister diets dat het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten aan een grondige procedurele evaluatie toe was.

Het voorliggende ontwerp van proceduredecreet is dan ook een zuivere implementatie van die empirische vaststellingen in de voorbije achttien jaar dat het decreet van 3 maart 1976 van toepassing is.

De minister refereert aan de Beleidsverklaring „Een Vlaams Monumenten- en Landschapsbeleid” waarin hij stelt dat het monument niet op zichzelf, maar in relatie staat met zijn omgeving, d.i. de zogenaamde biotoop van het monument.

Niemand zal ontkennen dat de directe omgeving van een molen (molinotoop) of een boerderij vaak het gevolg is van een historische evolutie die mee de waarde van het monument zelf en het uitzicht van het dorp of de stad bepalen. Ofschoon dergelijke omgevingen dan ook eerder onder de noemer van „stads- of dorpsgezicht” dan als landschap te catalogeren zijn, stelt de Raad van State in zijn arresten dat : „een groepering van één of meer monumenten” automatisch de sites die uit de omgeving van slechts één monument bestaan

uitsluit van een bescherming als stads- of dorpsgezicht. Om de ontstaansomgeving van een isolaat monument omwille van zijn waarde in sé én voor het monument te kunnen beschermen wordt de definitie in die zin aangevuld.

De minister merkt vervolgens op dat de beschermingsprocedure voor monumenten- en stads- en dorpsgezichten al te ingewikkeld is en veelal onnodig lang duurt. Termijnen van vijf jaar en langer zijn geen uitzondering.

Om een coherent beschermingsbeleid te kunnen voeren waarbij, éénmaal de procedure gestart, - iedereen weet wanneer een definitieve beslissing ter zake kan genomen worden - wordt de beschermingsprocedure conform het regeerakkoord én naar analogie met de rangschikkingsprocedure voor landschappen en de beschermingsprocedure voor het roerend cultureel patrimonium doorzichtiger door ze te vereenvoudigen tot twee stappen.

De minister wijst erop dat in de huidige beschermingsprocedure, die uit drie stappen bestaat, één en hetzelfde adviesorgaan, namelijk de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, rond hetzelfde dossier tweemaal een advies uitbrengt : de Provinciale Commissie adviseert tussen het voorontwerp van lijst en het ontwerp van lijst en de Centrale Commissie tussen het ontwerp van lijst en de definitieve bescherming.

Daar dit aan de procedure niets toevoegt en bovendien een rechtsonzekerheid inbouwt - hetzelfde orgaan kan aan de minister twee tegenstrijdige adviezen uitbrengen - lijkt het de minister dan ook aangewezen om ook voor het onroerend patrimonium de procedure tot twee stappen te herleiden waarbij de beslissing tot het al dan niet beschermen van het object binnen een termijn van maximaal anderhalf jaar dient genomen.

De minister stelt dat om de burger een maximale rechtszekerheid te garanderen - eveneens conform het proceduredecreet voor de landschappen - ook de betekeningsprocedure en het openbaar onderzoek wordt aangepast : eigenaars van onroerende goederen gelegen binnen een stads- of dorpsgezicht worden in de vigerende beschermingsprocedure slechts via het openbaar onderzoek of de publikatie in de kranten van de opgestarte beschermingsprocedure in kennis gesteld, teneinde hun bezwaren kenbaar te kunnen maken. Thans wordt voorgesteld ze ook individueel te betekenen.

Gelet op de administratieve moeilijkheden die daaruit evenwel kunnen volgen wordt de gelijktijdigheid van de betekening afgeschaft en kunnen de eigenaars rechtstreeks bij het Bestuur Monumenten en Landschappen hun bezwaren kenbaar maken.

Bovendien wordt een feitelijke momentopname gemaakt van de eigendomstoestand (de datum van ondertekening van het ontwerp van lijst) en wordt een meldingsplicht bij overdracht ingevoerd. Dit moet de administratie toelaten de gegevens up-to-date te houden wat de betekening van het definitieve besluit bespoedigt en een betere opvolging van het beheer verzekert.

Om te vermijden dat een weigering van de betrokken gemeente om het openbaar onderzoek te openen de normale afhandeling van de beschermingsprocedure verhindert, wordt voorzien dat de gouverneur van de betrokken provincie bij een dergelijke obstructie dit onderzoek ambtshalve organiseert.

De minister refereert in deze context naar de perikelen ter zake in de gemeente Voeren, die weigert om dit openbaar

onderzoek te organiseren. De minister merkt op dat, op basis van inventarissen van het bouwkundig erfgoed, vaak volledige dorps- en stadsgezichten worden beschermd. De gemeente Voeren voert ter zake een obstructiepolitiek.

De minister verklaart er zich geen voorstander van, om via de gouverneur van de provincie Limburg, deze zaak te laten beslechten door het College van Gouverneurs. Het proceduredecreet dient dit te verhinderen. Ook bij het stilzitten van het gemeentelijk bestuurshelton kan via dit proceduredecreet, een weigering van het gemeentebestuur om het openbaar onderzoek te organiseren, worden opgevangen.

De minister stipt aan dat om administratieve redenen het voorliggend voorontwerp van decreet niet langer voorziet in de verplichting zoals voorzien in het decreet van 3 maart 1976, om de beschermingsbesluiten in de kranten te laten publiceren.

In de praktijk blijkt deze publikatie immers van generlei nut te zijn. Integendeel, deze verplichting zorgt daarenboven zelfs vaak voor moeilijkheden in gerechtelijke procedures : de administratie is verplicht alle kranteknipsels in het dossier te bewaren. De steun aan de geschreven pers vanuit de sector monumenten- en landschapszorg kan, volgens de minister, op een zinvoller manier gebeuren zoals door het plaatsen van informatieve advertenties over nieuwe initiatieven op dit terrein. De bekendmaking van de beschermingsprocedures kan evenwel nog steeds op vrijwillige basis gebeuren.

Het decreet van 3 maart 1976 voorziet in een register van het beschermde patrimonium bij het kadaster- en de Hypotheekbewaarder. Aangezien deze instanties niet zijn uitgerust om dergelijk register bij te houden en er voldoende alternatieven (zoals de gemeente, de provincie, het Bestuur Monumenten en Landschappen) beschikbaar zijn, worden deze registers niet langer bestendig.

Volgens de minister impliceert een efficiënt beheersbeleid dat men onder meer moet voorkomen dat misdrijven in beschermde stads- en dorpsgezichten of met betrekking tot beschermde monumenten geseponeerd worden. Derhalve wordt in de mogelijkheid voorzien om de inspecteurs van het Bestuur van Monumenten en Landschappen politionele bevoegdheid te geven. Zodoende wordt uitvoering gegeven aan artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, dat voorziet dat aan beëdigde ambtenaren politionele bevoegdheid kan worden toegekend met betrekking tot het opstellen van processen-verbaal en het stilleggen van werken.

Om de burger, in casu de eigenaar van een beschermd monument of van een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed te kunnen informeren over nieuwe initiatieven in de monumentenzorg, evenals om inbreuken (meestal verwaarlozing) te kunnen beteugelen is het wenselijk dat ook na de definitieve bescherming het Bestuur Monumenten en Landschappen op de hoogte blijft van de gewijzigde eigendomstoestand. Daarom wordt de instrumenterende ambtenaar gevraagd de overdracht van een dergelijk onroerend goed ook aan dit Bestuur mede te delen.

Sinds de inwerkingtreding van het decreet van 3 maart 1976, werd geen enkel monument onder de rechtstreekse bescherming van het Rijk geplaatst. Op de begroting werd overigens nooit een bedrag voor de instandhoudings-, onderhouds- en restauratiekosten van deze monumenten ingeschreven. Het is bijgevolg dan ook aangewezen deze mogelijkheid te schrappen.

In het decreet van 3 maart 1976 werd aan de eigenaars en vruchtgebruikers van een beschermd monument of van een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed een onderhoudsverplichting opgelegd. Bij de strafbepalingen werd de naleving van dit gebod echter vergeten. Gezien onderhoud immers de eerste voorwaarde is om de instandhouding van een monument te verzekeren en het Vlaamse Gewest via de relatief recente instelling van een onderhoudspremie op een constructieve wijze de naleving van de onderhoudsverplichting stimuleert, worden de strafbepalingen dan ook met de naleving van deze verplichting aangevuld.

Met deze actualisering zal Vlaanderen over een beleidsinstrument beschikken dat ook in de éénnentwintigste eeuw een monumentenbeleid mogelijk zal maken. Door een optimaal beheer van de vertrouwde, cultureel-waardevolle omgeving zal de bestaande leefbaarheid bewaard blijven en de leefkwaliteit zelfs versterkt worden.

2. Algemene bespreking

Verschillende leden drukken hun waardering uit over het voorliggende ontwerp van decreet. Dit ontwerp van decreet zal volgens hen in ruime mate bijdragen tot een vereenvoudiging, inkorting en een verhoogde transparantie van de te complexe procedurevoorschriften zoals thans geconcipeerd door het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten. Al te vaak sleepten de beschermingsprocedures te lang aan, of werden beschermingsbesluiten door de Raad van State vernietigd, omwille van procedurefouten. Nochtans formuleren verschillende leden een aantal kritische bedenkingen.

Een lid kan zich niet van de indruk ontdoen, zonder evenwel afbreuk te doen aan het lovenswaardig beleid van de minister, dat er te vlug wordt beschermd. Hij illustreert dit aan de hand van de volgende cijfergegevens. Per 1 januari 1992 waren er in het Vlaamse Gewest 694 beschermde stads- en dorpsgezichten. In Nederland waren dit er slechts 200. In 1992 werden in Vlaanderen nogmaals 20 stads- en dorpsgezichten beschermd. Gelet op de schaalgrootte in Nederland, rijst volgens dit lid, de vraag of er nu reeds een voorzichtige aanzet kan worden gegeven van een evaluatie van het thans gevoerde beschermingsbeleid en een mogelijke deklassering, waarbij op een flexibele wijze kan ingespeeld worden op de eigentijdse noden.

De minister antwoordt als volgt :

Het begrip „dorpsgezicht” in Nederland heeft een andere draagwijdte dan deze in Vlaanderen. „Dorpsgezichten” impliceren in Nederland de bescherming van volledige dorpskernen, die omwille van hun specifieke landschappelijke waarde volledig dienen te worden beschermd.

Inzake een mogelijk te fel doorgedreven bescherming van stads- en dorpsgezichten in Vlaanderen meent de minister hier te moeten afrekenen met een misvatting die ter zake bij een lid heerst.

In Vlaanderen dient het begrip „dorpsgezicht” geïnterpreteerd als de omgeving van een beschermd monument. De minister stipt aan dat de notie „stads- en dorpsgezichten” een flexibel beschermingsbeleid mogelijk maakt. Het is een zachtere vorm van bescherming.

De minister stelt met genoeg vast dat ook in deze commissie er dus een grote bereidheid heerst om de te omslachtige beschermingsprocedure te wijzigen.

Vervolgens betreuen meerdere leden dat ook nu een kans werd gemist tot een globaal concept inzake de bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten en de landschappen. Daarenboven merkt één van deze leden op dat een geïntegreerd beschermingsbeleid in nauwe samenhang met de ruimtelijke ordening dient gevoerd. Wat is het verband van de monumentenzorg met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), met andere woorden hoe zal het beschermingsbeleid inzake monumenten, stads- en dorpsgezichten én de landschapszorg inhoudelijk worden ingepast in het bredere planologische referentiekader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen ? Het gevaar is niet denkbeeldig dat de sterke sectoren (landbouw, economie, stedenbouw) de zachte sectoren zullen overvleugelen bij de verdeling van de diverse sectorale aanspraken op de open ruimte. Hierop specificeert nog een lid dat de coördinatie met het aspect van de ruimtelijke ordening inderdaad hoogst wenselijk is. Het lid meent dat de inpassing het best kan geschieden in het beschrijvend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en desgewenst, zij het in een eerdere beperkte mate, in de Ruimtelijke Kernbeslissingen (RKB's). In deze context dienen een aantal krachtlijnen door de minister, eventueel door middel van een Beleidsnota medegedeeld aan de Opdrachthouders van de Plangroep. Aldus zullen ook de monumenten, landschappen, stads- en dorpsgezichten aan bod komen.

Vervolgens herinnert hetzelfde lid eraan dat ook reeds tijdens de bespreking in deze commissie over het decreet tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972, uitvoerig van gedachten werd gewisseld over de indiening van een globaal ontwerp van decreet inzake de bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten en landschappen (Stuk 307 (1992-1993) - Nrs. 2 en 5). Daarenboven werd destijds ook door meerdere commissieleden aangehouden om de correcte terminologie „beschermen” en „bescherming” te hanteren (Stuk 307 (1992-1993) - Nr. 5, blz. 2 tot 4). Spreker betreurt de artificiële scheiding tussen de landschaps- en het monumentenbeleid.

De minister beaamt dat het voeren van een ruimtelijk beleid dient te geschieden vanuit een macro-economische benadering. Het Bestuur van Monumenten en Landschappen (meso-schaal) is betrokken bij de opmaak van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Inzake de monumenten, stads- en dorpsgezichten pleit de minister voor de opname van de kwaliteitsdoelstellingen ervan in het Structuurplan Vlaanderen (micro-schaal).

De bescherming van landschappen dient ingekaderd in de hiërarchie van de plannen. Indien de bescherming van een landschap strijdig is met een gewestplan, wordt aan het gewestplan de voorrang gegeven.

Inzake het ontwerp van decreet betreffende de landschapszorg, meent de minister dat een mogelijke koppeling ervan aan het thans voorliggende ontwerp van decreet moeilijk lag, alhoewel hij voorstander is van een geïntegreerde aanpak.

Vervolgens rezen er inzake de procedurevoorschriften bij verschillende leden vragen.

Een lid betwijfelt het praktische nut van de omvorming van de drietrapsprocedure, zoals thans is opgenomen in het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en

stads- en dorpsgezichten, tot een tweetrapsprocedure. Was dit wel nodig ?

De minister stipt aan dat de vereenvoudiging van de procedure via de tweetrapsprocedure, reeds een eerste aanzet is tot een geïntegreerde aanpak. De goedkeuring van dit proceduredecreet zal een parallelle bescherming van de monumenten, stads- en dorpsgezichten en landschappen mogelijk maken.

Vervolgens wenst hetzelfde lid nadere informatie over de repartitie van de financiële kosten van het openbaar onderzoek dat door de gemeenten wordt georganiseerd. Wordt deze last integraal afgewenteld op de lokale besturen ? Wat is het aandeel hierin van de eigenaars, en over welke verhaal-mogelijkheid beschikken de gemeenten om hun kosten terug te vorderen ?

De minister antwoordt dat de financiële last hiervan wordt gedragen door de gemeentebesturen, die vaak zelf aandringen om bepaalde monumenten, stads- en dorpsgezichten te beschermen. Inzake het openbaar onderzoek merkt een ander lid in de marge op, dat het niet denkbeeldig is dat een gemeente zou weigeren om het openbaar onderzoek te openen, waardoor de normale afhandeling van die beschermingsprocedure zou bemoeilijkt worden. Het lid refereert naar de recente Voerperikelen.

Het lid meent dat het voorliggende ontwerp, geenszins zal kunnen verhinderen dat, via de gouverneur van de provincie Limburg, deze weigering uiteindelijk toch zal worden beslecht in het College van Gouverneurs. Het lid vraagt hierover nadere toelichting van de minister.

De minister repliceert dat de voogdijregeling met betrekking tot Voeren, geenszins belet dat een andere instantie dan de gemeente een openbaar onderzoek opent. Dit kan eventueel via een ingekorte procedure.

Vervolgens vraagt nog een ander lid aandacht voor de geïntegreerde afvoering van bepaalde monumenten, stads- en dorpsgezichten van de lijst van de voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten. Het lid stelt vast dat ter zake de Vlaamse regering niet verplicht is om het advies in te winnen van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen. Spreker benadrukt dat dit niet kan, waarop de minister refereert naar de in artikel 4 van het ontwerp van decreet voorgestelde nieuwe tekst voor artikel 5 van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 1, p. 48). § 8 luidt als volgt : „De Regering kan, de Koninklijke Commissie gehoord, monumenten en stads- en dorpsgezichten van de ontwerpen van lijst schrappen”.

Het lid stelt echter dat een aantal belangrijke monumenten in alle stilte worden afgevoerd van de voorlopige ontwerpen van lijst van voor bescherming vatbare monumenten en stads- en dorpsgezichten”.

Spreker benadrukt dat er te weinig publiciteit wordt gemaakt omtrent de afvoering van de lijst en dringt aan op een adequate procedureregeling ter zake. Het lid dringt aan op een globale, geïntegreerde benadering van deze problematiek.

De minister antwoordt hierop als volgt. Dergelijke mistoestand zal weldra tot het verleden behoren. Nochtans zal het Bestuur van Monumenten en Landschappen toch steeds voldoende flexibiliteit vertonen inzake een eigentijdse functieinvulling van beschermde monumenten. Op het vlak van de procedure stelt een lid vervolgens verheugd vast, dat het ont-

werp voorziet in een meldingsplicht voor de notarissen aan de kopers. Voortaan is de koper ter dege ingelicht nopens de mogelijke financiële implicaties van de aankoop van een beschermd monument. Verrassingen met betrekking tot de instandhoudingswerken zijn aldus uitgesloten.

De minister stipt aan dat deze meldingsplicht reeds was opgenomen in het decreet van 3 maart 1976, doch door het ontwerp wordt uitgebreid tot een meldingsplicht aan het Bestuur, dat aldus wordt geïnformeerd over de verkoop. Aldus kan sneller ingegrepen worden bij een mogelijke verwaarlozing door de eigenaars.

In de commissie ontspint zich vervolgens een ruime gedachtenwisseling tussen meerdere leden met betrekking tot deze meldingsplicht. Een lid refereert in deze context naar het decreet van 14 juli 1993 tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972. Een evaluatie hiervan dringt zich vooral op het vlak van de meldingsplicht op.

Verschillende leden wijzen op de veelvuldige wisselingen in de eigendomstoestand en de specifieke problemen die ter zake kunnen rijzen inzake de overdracht van beschermde monumenten en hun omgeving naar patrimoniumvennootschappen met de juridische structuur van time-sharing en een internationaal aandeelhouderschap (Japan, Australië, U.S.A.)

Aan deze nieuwe financiële en eigendomsstructuren, waar eigendomsoverdrachten geschieden door aandelenruil moet terdege aandacht worden besteed.

De minister antwoordt, dat uit ingewonnen informatie bij het Bestuur van Monumenten en Landschappen, er inzake rechtspersonen nog geen problemen rezen.

Hierop refereert een ander lid naar een time-sharing project dat rond een Kasteel in Brugge werd opgezet. Dit project voorzag in de overdracht van een beschermd monument met aangrenzende bossen en het belendende park aan een buitenlandse financiële groep.

De minister beaamt dat hij deze evolutie op de voet volgt. Inzake de wisselingen in de eigendomstoestand, laat het Bestuur van Monumenten en Landschappen, zich informeren door het Registratiekantoor.

Verschillende leden dringen aan op een adequate procedure, teneinde de verkrotting af te remmen. Zal het voorliggende ontwerp in deze enig soelaas bieden ? Een goed handhavingsbeleid en voldoende financiële middelen zijn hiervan belangrijk componenten.

Een lid ergert er zich ook aan dat monumenten vaak decennia lang staan te verkommeren. Ook de overheid laat zich ter zake niet onbetuigd ! (Kasteel van Beaulieu). Weliswaar, vaak ingevolge het nijpend tekort aan voldoende financiële middelen. Het lid vraagt zich af, in welke mate het ontwerp van decreet hieraan remedieert. Hoe zal de eigenaar adequater worden verplicht de nodige instandhoudingswerken uit te voeren ? De verwaarlozing gebeurt zowel op het regionale en federale overheidsechelon, als bij particulieren.

De minister verklaart de lamentabele toestand waarin bepaalde ARGO-schoolgebouwen verkeren te betreuren. Hieraan wordt echter gewerkt, vermits de schoolgebouwen, thans eveneens in aanmerking komen voor de restauratiepremie. In de begroting van de Vlaamse Gemeenschap is een krediet ingeschreven om aan beschermde gebouwen, waaraan evenwel nog geen functie werd toegekend, de nodige instandhoudings- en restauratiewerken uit te voeren.

De minister erkent ook dat er op het federale niveau, inderdaad problemen rijzen inzake de toestand van het gebouwenpatrimonium (Justitie, Financiën).

Het Bestuur van Monumenten en Landschappen is eveneens zeer actief op het vlak van de mogelijke herbestemming die aan het militaire gebouwencomplex kan worden gegeven. Hieraan zal volop aandacht worden besteed.

Door een ander lid wordt in deze context opgemerkt dat het handhavingsbeleid te laks is en omzeild wordt. Ook is het beschermingsbeleid inzake de stads- en dorpsgezichten te soepel. Verschillende leden vragen aandacht voor de fragmentaire, architecturale ingrepen, waarbij dikwijls aan stijlvermenging wordt gedaan, wat leidt tot de aantasting van de architectonische gaafheid van het geheel. Een lid meent dat men zich bij de afgifte van de bouwvergunningen op het lokale vlak, hiervan onvoldoende bewust is.

Ook de architecturale gaafheid van de stads- en dorpskernen wordt bedreigd door ondoordachte invulbouw, vernieuwbouw en verkrotting.

Hetzelfde lid betreurt dat ingevolge de omslachtige en tijdrovende onteigeningprocedure, hierop te weinig een beroep wordt gedaan bij onzorgvuldig beheer door de federale overheid.

Een ander lid merkt inzake de stijlvermenging bij restauratiewerken op, dat dit door het publiek bijzonder kritisch wordt onthaald (o.m. restauratiewerken Gravenkasteel te Gent). Bij de restauratie van dit middeleeuws monument werden architecturale vondsten geïmplementeerd. Bestaan er ter zake richtlijnen? Hij betreurt dat tijdelijke architectonische trends de authenticiteit van historische monumenten aantasten.

De minister repliceert inzake deze stijlvermenging als volgt. De moderne vereisten inzake de functionaliteit nopen vaak tot het zoeken naar een gulden middenweg. Het samenbrengen van oude en moderne architecturale gehelen, is soms een moeilijke opgave. Ter zake bepaalt het Charter van Venetië dat indien oude elementen dienen vervangen te worden, iedere zweem van kitch dient geweerd (geen nabootsing van oude stijl). De minister stelt dat restauratie, reconstructie en aangepaste nieuwbouw een complexe aangelegenheid is. Het Bestuur van Monumenten en Landschappen zou in feite van meetaf aan bij het globale restauratieconcept dienen te worden betrokken.

In het kader van de strijd tegen de verkrotting toont nog een ander lid zich resoluut voorstander van een trendbreuk in het beschermingsbeleid. Het lid meent dat een degelijk beleid dient gedragen door de zorg voor de instandhouding van de waardevolle monumenten. De nabestemming dient geconcipieerd in functie van de bescherming en de restauratie.

De minister antwoordt dat inzake de permanente zorg bij het zoeken van een nieuwe functie-invulling voor beschermde monumenten, de financiële last hiervan niet volledig mag afgewenteld worden op de overheid. Ook van de eigenaars wordt een grote dosis creativiteit verwacht, teneinde in overleg met de overheid de herbestemming te bepalen. Daarenboven wordt dit onbetaalbaar. De overheid kan geen financiële lasten opleggen aan de eigenaars. Wel kan de overheid steun verlenen door de toekenning van een restauratiepremie. De Stichting Vlaams Erfgoed zal eerstdaags zelf een aantal dossiers verwezenlijken. Het gebrek aan een zinvolle herbestemming, mag niet als motief tot afbraak worden gehanteerd.

Een lid stelt vast dat de gemeenten in de strijd tegen de verkommering, reeds een belangrijke financiële inspanning deden voor het behoud van waardevolle monumenten. De aldus gefinancierde instandhoudingswerken realiseren een belangrijke meerwaarde (bv. restauratie van kasteeldomeinen).

Het lid betreurt echter dat de tegenprestatie van de eigenaar soms karig uitvalt. Kan er eventueel in een overeenkomst met de eigenaar een grotere toegankelijkheid voor het publiek worden bedongen, eventueel tegen betaling ?

De minister herinnert eraan dat de vroegere regeling met betrekking tot de restauratiewerken aan privé-woningen geen verplichting inhield tot publieke openstelling ervan. De betoelaging van de restauratiewerken geschiedde als volgt : 60 percent ten laste van de Vlaamse Gemeenschap ; 20 percent ten laste van de provincie ; 10 percent ten laste van de gemeenten.

De minister meent dat het niet opnemen van de verplichte openbaarstelling haaks staat op het maatschappelijk rechtsgevoel. Omwille hiervan is de betoelaging van restauratiewerken thans begrensd tot 40 percent (25 percent ten laste van de Vlaamse Gemeenschap ; 7,5 percent ten laste van de provincies ; 7,5 percent ten laste van de gemeenten).

De minister benadrukt dat, in overleg met de eigenaars in de beslissing tot toekenning van de restauratiepremie, die verplichte openstelling voor het publiek wordt opgenomen. Een bijkomende financiële inspanning wordt door de overheid gedaan voor specifieke gebouwen, bv. watermolens. Hiervoor wordt een dubbele restauratiepremie toegekend, vermits de herbestemming ervan voor een woonfunctie problematisch is, omwille van de aanwezigheid van het molenraderwerk. De inkrimping van het betoelagingssysteem laat een ruimer beschermingsbeleid toe.

Het lid repliceert hierop door te stellen dat hij betwijfelt of die gemeenten wel voldoende geïnformeerd zijn, met betrekking tot de verplichting gerestaureerde monumenten op bepaalde tijdstippen open te stellen, bv. op Monumentendag.

De minister belooft om de inventaris van de desbetreffende monumenten over te maken aan de gemeentebesturen. Daarenboven zal eerstdaags ter zake een enquête worden gevoerd bij de gemeentebesturen, die aldus zullen worden geïnformeerd omtrent de bestaande overeenkomsten met de eigenaars. Een decretale bepaling in deze zin acht de minister niet noodzakelijk.

Het lid merkt nog op dat het opnemen van de verplichte publieke toegankelijkheid op bepaalde tijdstippen in de beslissing houdende de toekenning van de restauratiepremie te veel ruimte laat voor de goodwill van de eigenaars.

De minister is het hiermee niet eens, vermits de restauratiepremie en de verplichte toegankelijkheid aan elkaar zijn gekoppeld. Aldus zijn er thans reeds een aantal overeenkomsten met de eigenaars opgemaakt.

Ook inzake de toekenning aan de inspecteurs van het Bestuur van Monumenten en Landschappen, van een politionele bevoegdheid werd in de Commissie een ruime gedachtenwisseling door meerdere leden gevoerd. De minister wijst erop dat in de strijd tegen de verkrotting een goed handhavingsbeleid één van de hoekstenen is. Het ontwerp van decreet geeft aldus uitvoering aan artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur. Dit is volgens de minister een belangrijke verworvenheid.

Een lid merkt op dat de opmaak van een proces-verbaal, zeker niet zal verhinderen dat vele dossiers geseponneerd worden. Dient er niet nagedacht over een goede coördinatie tussen de Parketten en Monumenten inzake het handhavingsbeleid ?

Een ander lid refereert in deze context naar de bepalingen ter zake in de Stedebouwwet. Deze processen-verbaal dienen bevestigd door de gemachtigde ambtenaar. Hoe worden P.V.'s afgehandeld inzake het beschermingsbeleid ? Dient men geen specifieke procedure uit te werken en moet de eigenaar daarvan niet in kennis worden gesteld ? Eventueel kan dit worden geregeld in een uitvoeringsbesluit.

De minister verduidelijkt dat de goedkeuring van dit ontwerp aan de inspecteurs van het Bestuur van Monumenten en Landschappen politionele bevoegdheid zal geven. Deze kunnen rechtstreeks, zonder hiërarchische instemming, deze politionele bevoegdheid uitoefenen.

De minister stipt aan dat het personeelskader van het Bestuur van Monumenten en Landschappen hiertoe echter onvoldoende is ingevuld. Een versterking ervan is nodig, gelet op de stijgende vraag naar bescherming van monumenten en landschappen en het toegenomen aantal dossiers. Het is van groot belang over meer inspecteurs te beschikken.

Daarenboven betreurt de minister dat heel veel milieu- en stedebouwkundige delicten bij de Parketten geseponneerd worden. Nochtans is hierin een gunstige kentering.

Vervolgens is nog een ander lid ervan overtuigd dat het jammer zou zijn de opdracht van deze inspecteurs louter repressief in te vullen. Kan er daarnaast niet geopteerd worden voor de toekenning van een meer preventieve rol aan deze inspecteurs ? (o.m. onderhandelingen).

Hierop benadrukt een lid dat ook gemeentebesturen in het preventiebeleid inzake verkrotting en verwaarlozing van monumenten, een belangrijke rol kunnen spelen.

Krachtens artikel 11, §§ 4 en 5 van het decreet van 3 maart 1976 kunnen de gemeentebesturen optreden. De burgemeester kan steeds op eigen initiatief optreden.

De minister zal de nieuw verkozen burgemeesters op deze mogelijkheid wijzen.

Ook de reeds eerder aangehaalde meldingsplicht voor de notaris aan het Bestuur van Monumenten en Landschappen is van belang in het kader van het voeren van een adequaat preventiebeleid.

Gelet op het feit, dat gerechtelijke molens traag malen, stelt een lid tot zijn ontgoocheling vast, dat er tussen de opmaak van een proces-verbaal, de behandeling van het dossier en het vellen van de gerechtelijke uitspraak tussentijds, waardevolle beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten vervallen.

Het lid pleit voor het nemen van dringende voorlopige maatregelen, eventueel in kortgeding, teneinde verder nadeel te voorkomen. Vaak is de aangerichte schade reeds onherstelbaar (bv. illegale boomkappingen van waardevolle dreven).

Het lid betreurt de complexiteit van de disparate regelgevingen die vaak contradictorisch zijn (o.m. Stedebouwwet, Bosdecreet, decreet 3 maart 1976).

De minister antwoordt hierop als volgt.

Inzake de zegellegging benadrukt de minister er het tijdelijk karakter van. Dringende voorlopige maatregelen in kortgeding kunnen inderdaad tussentijds worden afgedwongen.

De opmaak van een proces-verbaal en de vaststelling van een strafbare handeling mag zeker niet tot immobilisme leiden. De minister stelt vast dat binnen het specifieke domein van de bescherming van monumenten het politiekorps niet altijd het meest geëigende orgaan is, zoals blijkt uit de praktijk, om deze processen-verbaal op te maken. De gespecialiseerde inspecteurs van het Bestuur van Monumenten en Landschappen beschikken in deze over een grotere deskundigheid.

Een ander lid betreurt dat vooral de stads- en dorpsgezichten kwetsbaar zijn, gelet op de soepele beschermingsprocedure ; dit leidt tot een stille depreciatie van beschermde monumenten en hij pleit voor stringentere strafbepalingen.

Het lid stelt tot slot dat de vraag rijst of er op termijn geen volledig nieuw ontwerp van decreet kan worden opgesteld. Dit zou dan meteen komaf maken met het archaïsche taalgebruik, zoals gehanteerd in de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen. Het lid dringt hierop aan. De minister repliceert dat dit op korte termijn enigszins uitgesloten is. Wel kan hieraan gedacht worden op langere termijn.

Op de tekst van het ontwerp van decreet worden meerdere taalkundige opmerkingen voorgesteld door de taalraadsman van de Vlaamse Raad. In de commissie ontstond hierover een ruime gedachtenwisseling, waarbij meerdere leden hun bezorgdheid uitdrukten nopens bepaalde voorgestelde wijzigingen die mogelijk juridische gevolgen zouden kunnen hebben (onder meer inzake de aanvang van de termijnen). Sommige door de taalraadsman voorgestelde taalkundige opmerkingen werden dan ook op verzoek van de commissie niet weerhouden.

3. Artikelsgewijze bespreking

Bij de aanvang van de artikelsgewijze besprekingen lagen reeds verschillende amendementen, ingediend door de heer L. Steenwegen ter tafel (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 2. De indiener trekt deze amendementen in en dient staande de zitting nieuwe amendementen in (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 3 (II)). Daarenboven werden ook door de heer J. Demeulenaere amendementen ingediend (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 3 (I)).

Artikel 3

In dit artikel wordt een taalcorrectie doorgevoerd : op de eerste regel wordt het woord „als” vóór „bedoeld” ingevoegd.

Ter stemming gelegd wordt het aldus gecorrigeerde artikel 1 eenparig aangenomen met 9 stemmen.

Artikel 2

Zoals hoger reeds vermeld heeft de heer A. Steenwegen zijn amendementen (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 2) bij dit artikel ingetrokken, ten gevolge van de verklaringen van de minister.

Er worden twee materiële fouten in de tekst rechtgezet : „1876” wordt als „1976” gelezen en „intrinsiek” wordt „intrinsiek”.

Een lid merkt in deze context op dat naast de intrinsieke waarde van het monumenten, ook de extrinsieke waarde ervan doorweegt bij de bescherming van een stads- of dorpsgezicht. Hij vraagt om desgewenst de tekst aldus aan te passen.

De minister verduidelijkt dat de opname van de intrinsieke waarde voortvloeit uit de wet van 7 augustus 1931 en in feite doelt op de wetenschappelijke waarde van het monument of van de omgeving. Hetzelfde lid stelt vast dat de intrinsieke waarde in feite ook de externe waarde impliceert.

In het 3° worden als taalcorrectie de woorden „omwille van” vervangen door het woord „vanwege”.

Vervolgens dient de heer L. Steenwegen een amendement in (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 3 - II) dat ertoe strekt aan dit artikel toe te voegen wat volgt :

„Artikel 2 van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten wordt aangevuld met een punt 7 dat luidt als volgt : „7. inventarissen : door het Bestuur van Monumenten en Landschappen gepubliceerde en voor het publiek beschikbaar gestelde inventarissen van het onroerend cultureel patrimonium”.

De indiener verantwoordt dit amendement als volgt. Deze toevoeging volgt uit de opname van bepalingen in artikel 5 van het ontwerp van decreet inzake de inventaris.

De minister stipt in deze aan dat reeds bij de redactie van het voorontwerp van decreet het toekennen van rechtskracht aan deze inventarissen werd overwogen.

Nopens het toekennen van rechtskracht aan de inventarissen van het bouwkundig erfgoed rezen echter vele praktische bezwaren nopens de juridische omschrijving. De bescherming zou slechts gedeeltelijk zijn en mede in het licht van het behoud van de rechtszekerheid kritisch worden beoordeeld. Ook met betrekking tot de definitie van de waarde van deze inventarissen, de omschrijving, de kadastrale bepalingen zullen zeker problemen rijzen.

De minister betoont enige gereserveerdheid omtrent de plotse implementatie van een nieuw begrip, naast de bestaande structuur- en gewestplannen, die een bescherming nastreven op macro-schaal, in tegenstelling met BPA's en bestemmingsplannen die eerder een bescherming nastreven op meso-schaal. Zal dit geen distorsies veroorzaken in de verhouding tussen de sector ruimtelijke ordening en het beschermingsbeleid ? Aldus zou een nieuw en niet gewenst ruimtelijk begrip tot stand komen.

De minister verklaart zich wel voorstander van de implementatie van het beschermingsbeleid in de ruimtelijke ordening met het oog op de structurele versteviging van het planologisch weefsel van stads- en dorpskernen. De minister stipt aan dat er binnen de Vlaamse regering een brede consensus bestaat nopens een betere coördinatie tussen het beleid inzake de ruimtelijke ordening en het beschermingsbeleid. Deze consensus blijkt uit het afsluiten van een Protocol tussen de Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden en de Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming.

Na de goedkeuring van het voorliggende ontwerp van decreet zullen met betrekking tot de coördinatie van de beleids-

uitvoering inzake ruimtelijke ordening enerzijds en monumenten en landschappen anderzijds en teneinde de onderlinge administratieve samenwerking te verbeteren, de nodige maatregelen worden genomen. Vanaf 1 januari 1995 zullen de afdelingshoofden in de buitendiensten van het Bestuur van Monumenten en Landschappen instaan voor de coördinatie tussen de sectoren huisvesting, ruimtelijke ordening en het beschermingsbeleid.

Bij de opstarting van de beschermingsprocedure zijn deze inventarissen van groot belang. Ondanks de hoge wetenschappelijke waarde van deze inventarissen formuleert de minister reserves t.a.v. de onmiddellijke toekenning van rechtskracht aan deze inventarissen. Vervolgens ontpint zich hieromtrent tussen verschillende leden een ruime gedachtenwisseling.

De heer L. Steenwegen verheugt zich er over dat de minister ter dege waarde hecht aan deze inventarissen van het bouwkundig erfgoed. Het lid betreurt dat op het terrein de verschillende beleidsniveaus zich hiervan onvoldoende bewust zijn. De opname van de inventarissen in het voorliggende ontwerp zou de waarde ervan, in het kader van het vergunningenbeleid accentueren. Dit kan niet onoverkomelijk zijn, aldus het lid, mede gelet op de geringe juridische impact ervan.

Door een ander lid wordt namens zijn fractie gewezen op het onvolledige karakter van deze inventarissen, waarvoor hij principieel wel gewonnen is. Doch meent dit lid, dat het aanbeveling verdient dat de minister naar de lokale besturen een omzendbrief zou sturen, om het hanteren van het Protocol aan te bevelen. Het lid maant aan tot enige omzichtigheid omtrent het ambtshalve inwinnen van adviezen. Dergelijke handelswijze zal resulteren in een toevloed aan administratieve rompslomp die de efficiënte afwerking van echt belangrijke beschermingsdossiers fel zal hypothekeren. Daarenboven is het zeker niet uitgesloten dat bij ontstentenis van een binnen de voorgeschreven termijn (30 dagen) het advies wordt geacht gunstig te zijn. Ook kan de huidige onderbezetting van het personeelskader van het Bestuur van Monumenten en Landschappen als alibi worden aangewend om een voorlopig ongunstig advies uit te brengen, waardoor de afhandeling van de beschermingsprocedure op het gemeentelijk niveau wordt gestaakt en de rechtszekerheid verder uitgehold.

De minister repliceert hierop als volgt. Het behoud van de rechtszekerheid is prioritair. De minister refereert in deze naar het beschermingsbeleid in Sint-Truiden. Op dit ogenblik zijn 40 à 50 beschermingsdossiers in voorbereiding. Het betreft monumenten die op basis van de inventaris van het bouwkundig erfgoed, werden weerhouden als waardevol monument. Het openbaar onderzoek zal eerstdaags worden georganiseerd. Vervolgens zal de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen hierover advies uitbrengen. De groepsgewijze beschermingsprocedure op basis van een inventaris van het bouwkundig erfgoed verdient volgens de minister de voorkeur. In Sint-Truiden is de inventarisatie van vrij recente datum. Van een aantal kantons dateert de inventaris echter uit de zeventiger jaren. De minister stipt aan dat bepaalde inventarissen reeds 15 jaar geleden zijn opgemaakt. Deze dienen te worden geactualiseerd.

De minister betreurt de geringe personeelsbezetting van de buitendiensten van het Bestuur van Monumenten en Landschappen dat met de inventarisatie is belast. Slechts 3 personen voor de inventarisatie van de ganse provincie Oost-Vlaanderen.

De minister pleit voor enige omzichtigheid, gelet op het delicate karakter van de belangen van eigenaars, bouwpromotoren die vaak aanleiding geven tot administratieve en burgerlijke rechtsgedingen. Daarenboven hebben decreten een normatieve rechtskracht voor de rechtsonderhorigen. De minister kan zich niet van de indruk ontdoen dat het amendement blijk geeft van enig wantrouwen t.a.v. een ander bestuur van de Vlaamse Administratie. De minister pleit voor een integratie binnen de eigen administratie.

De minister deelt ter informatie aan de leden van de commissie de tekst mede van het protocol (Bijlage 1). Dit Protocol bepaalt dat : „De door het Bestuur Monumenten en Landschappen (BML) gepubliceerde inventarissen van het bouwkundig erfgoed worden toegezonden aan de gemachtigde ambtenaren van de betrokken buitendiensten van het Bestuur Ruimtelijke Ordening (BRO). Met betrekking tot de in deze inventarissen opgenomen goederen zijn de gemachtigde ambtenaren ertoe gehouden het advies van het BML in te winnen voor de vergunningen die zij verlenen en de adviezen die zij uitbrengen.”

De indiener van het amendement repliceert hierop als volgt. De indiening van het amendement is zeker niet ingegeven door enig wantrouwen. Wel betreurt het lid dat de inventarissen van het bouwkundig erfgoed, als waardevol element van een gedegen beschermingsbeleid, onvoldoende aan bod kwamen.

Inzake de structuurplanning is het lid ervan overtuigd, dat door middel van inbreidingsgerichte projecten, een adequater beschermingsbeleid kan worden gevoerd. Daarenboven merkt het lid op dat heel wat voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten, die zijn opgenomen in de inventaris, buiten de dorps- en stedelijke kernen gelegen zijn. Ter zake vertoont het Structuurplan Vlaanderen een spijtige leemte.

De minister vraagt om het amendement in te trekken.

De heer L. Steenwegen trekt vervolgens het amendement (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 3 (stuk II) in.

Vervolgens wijdt de commissie nog een ruime gedachtenwisseling over diverse deelaspecten van de inventarisatie. Inzake de werkschema's vraagt een lid aan de minister hierover nadere toelichting.

De minister preciseert dat elke gepubliceerd boekdeel van de inventaris van het bouwkundig erfgoed een overzicht geeft per kanton van de elementen van het reeds geïnventariseerde bouwkundig erfgoed. Daarenboven verduidelijkt de minister dat het begrip „monument” extensief dient geïnterpreteerd. De inventaris van het bouwkundig erfgoed in Leuven omvat gebouwen van meer dan 100 jaar oud. Thans werden eveneens de industriële archeologische sites opgenomen in deze inventaris. Gelet op het toenemende volume van de inventaris, geschiedt de inventarisatie thans per kanton.

De minister stelt dat in de provincie Limburg ook alle vakbouw, omwille van het zeldzame aspect ervan in de inventaris wordt opgenomen. De minister benadrukt de grote wetenschappelijke waarde van deze inventarissen, waarna evenwel toch nog een grondige selectie wordt doorgevoerd. Met betrekking tot de timing voor het afronden van de werkzaamheden, werd aanvankelijk het jaar 2000 vooropgesteld. Thans wordt men, gelet op het toenemend volume ervan, voor de keuze gesteld : ofwel respecteert men deze vooropgestelde timing ; ofwel inventariseert men selectiever.

Ook het verlengen van de inventarisatieperiode acht de minister niet uitgesloten. Vaak dient soms gekozen tussen de actualisering van de reeds doorgevoerde inventarisatie (Leuven), of de aanpak van de inventarisatie van meer uitgestrekte gebieden. Daarenboven zullen de statisch in boekdelen opgenomen inventarissen weldra vervangen worden door een geactualiseerd computerbestand. Teneinde de werkzaamheden te bespoedigen, werd het huidige projectteam, versterkt door vijf licentiaten.

Vervolgens onderstreept een ander lid het belang van de rol van de gemeenten en een grotere betrokkenheid van andere plaatselijke besturen bij de inventarisatie van het bouwkundig erfgoed, de implementatie in de gemeentelijke structuurplannen en het verstrekken van nuttige informatie aan dit projectteam.

Op vraag van dit lid licht de minister dit toe als volgt. Belangrijke wetenschappelijke informatie wordt door de gemeentebesturen via de archeologen en heemkundige kringen aan dit projectteam verstrekt. De minister betreurt de werkingsstop in de besturen van de Vlaamse Gemeenschap. Alleen voor het projectteam werd hierop een uitzondering gemaakt.

Door nog een ander lid wordt er vervolgens op geattendeerd dat het decreet van 3 maart 1976 met betrekking tot de bescherming van de directe, er onmiddellijk mee verbonden visuele omgeving van een monument, de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen wijzigde.

Het lid citeert artikel 16 van het decreet van 3 maart 1976 dat luidt als volgt : „De wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juni 1972, wordt voor de in het Nederlandse taalgebied gelegen monumenten en stads- en dorpsgezichten, opgeheven, met uitzondering van de artikelen 2, eerste lid, 4, eerste lid, 5 tot 11, en 16 tot 20”.

Artikel 7 van de wet van 7 augustus 1931 dat derhalve wordt gehandhaafd, behelst de regeling van de schadevergoeding. Dit recht op schadevergoeding blijft dus onverkort gehandhaafd.

Later werd het woord „monumenten” uit dit artikel 16 van het decreet van 3 maart 1976 gelicht. Artikel 7 wordt gehandhaafd, met betrekking tot de monumenten, stads- en dorpsgezichten. Spreker wijst erop dat artikel 7, van de wet van 7 augustus 1931, is opgenomen in Afdeling II van deze wet, namelijk de Landschappen. Aldus kan dit recht op schadevergoeding alleen worden ingeroepen met betrekking tot de landschappen. Nochtans kan het volgens het lid geenszins de bedoeling van de decreetgever in 1976 zijn geweest, aan dit recht op schadevergoeding een uitdovend karakter te verlenen, vermits het decreet van 1976 eveneens de bescherming van stads- en dorpsgezichten beoogde.

Quid evenwel met de bescherming van dorpsgezichten gelegen in de woonzones in de omgeving van een windmolen?

De bescherming van deze dorpsgezichten laat mogelijke omzeiling van de stedenbouwwet toe wat strijdig is met de door de decreetgever in 1976 beoogde doelstellingen.

De minister merkt op dat de door het lid hier aangekaarte problematiek een vrij theoretisch karakter vertoont. De minister stelt dat de notie „stads- en dorpsgezichten” de bebouwde omgeving impliceert, terwijl de notie „landschappen” vooral de bescherming beoogt van open groene en open ruimten. Mogelijke misvattingen ter zake kunnen inderdaad

rijzen, die evenwel door een verfijning van het landschapsdecreet kunnen worden weggenomen. Uit de rechtspraak en rechtsleer blijkt volgens de minister op afdoende wijze dat artikel 7 van de wet van 7 augustus 1931 enkel betrekking heeft op de landschappen. De minister stipt nog aan dat er slechts zeer weinig schadevergoedingen voor landschappen tot dusver zijn uitbetaald.

Bij de bescherming van watermolens in een valleigebied en de onmiddellijk ermee verbonden visuele omgeving, merkt hetzelfde lid op dat deze visuele omgeving vrij uitgestrekt kan zijn.

De Raad van State stelt dat ter zake een gecombineerde toepassing dient gemaakt van het decreet van 3 maart 1976 en de wet van 7 augustus 1931.

Het lid vraagt de minister dit toch nog toe te lichten en vraagt zich af, of het niet eerder aanbeveling verdient om het recht op schadevergoeding met betrekking tot de landschappen af te schaffen.

De minister antwoordt dat een aantal opmerkingen die door de Raad van State in zijn advies over het voorliggende ontwerp werden geformuleerd, (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 1) in het ontwerp van decreet werden opgenomen. Dit resulteerde in een merkelijke verduidelijking van de definitie van de notie „stads- of dorpsgezicht”, die is opgenomen in artikel 2 van het ontwerp van decreet, dat voorziet in een nieuwe tekst van artikel 2, 3° van het decreet van 3 maart 1976.

De minister herinnert eraan dat het ontwerp van decreet eveneens strekt tot de omvorming van de huidige beschermingsprocedure tot een tweetrapsprocedure.

Aldus is er een zeker parallellisme tussen de procedure van landschapsbescherming en de beschermingsprocedure van stads- en dorpsgezichten mogelijk.

Het is geenszins de bedoeling aldus de minister, om de beschermingsprocedure van stads- en dorpsgezichten lukraak toe te passen ter omzeiling van het recht op schadevergoeding met betrekking tot de landschappen.

Het lid gaat hiermede echter niet akkoord.

Finaal resulteert dit steeds in de verkommering van de stads- en dorpsgezichten (Lille-Gierle). De problematiek is zeer reëel. Het lid stelt voor om het recht op schadevergoeding, opgenomen in artikel 7 van de wet van 7 augustus 1931 als amendement op te nemen in het voorliggende ontwerp van decreet.

Een ander lid is hiervan evenwel geen voorstander omdat dit niet ten goede van de rechtszekerheid komt.

De minister treedt de bekommernis van het lid bij. Ingrijpende maatregelen nopen tot een tegenprestatie van de eigenaar. Dit probleem dient evenwel zijn beslag te krijgen binnen het globale debat over het nieuwe ontwerp van decreet op de ruimtelijke ordening.

De landschapsbescherming is een facetmatige ingreep op micro-schaal, met inachtnaam van de hiërarchie der rechtssnormen met betrekking tot de plannen van aanleg.

De minister merkt op dat de bescherming van landschappen, monumenten, stads en dorpsgezichten, geen impact heeft op de hiërarchie in de plannen van aanleg, zoals bepaald in de stedenbouwwet. Het door het lid opgeworpen probleem dient evenwel niet geregeld in artikel 2 van het ontwerp van decreet, omwille van het fnuikend effect op de dynamiek van het beschermingsbeleid.

De minister benadrukte nogmaals het theoretisch karakter van deze discussie.

Een ander lid stelt vast dat het begrip „stads- en dorpsgezichten” exclusief wordt geïnterpreteerd. Monumenten, molens bevinden zich vaak midden in een landschap (Westhoek). Het lid vraagt zich af of de bescherming van het monument, met inbegrip van de directe, er onmiddellijk mee verbonden visuele omgeving, overloopt in het landschap.

Bij het lid rijzen ter zake heel wat vragen.

De minister refereert naar de definitie van stads- en dorpsgezicht zoals opgenomen in artikel 2 van het ontwerp van decreet.

Met betrekking tot de windmolens is de directe, er onmiddellijk mee verbonden omgeving de windvang, namelijk de eerder beperkte ruimte die dient vrijgehouden voor het draaien van de molenwieken.

Inzake de te ver van een beschermd monument gelegen beschermde dorpszichten wordt voortaan een nieuwe beschermingsprocedure opgestart (bv. Abdij van Gistel)

In de omgeving van dit beschermd monument werd de aanleg van een industriezone gepland.

De minister meent dat de definitie, zoals opgenomen in artikel 2 van het ontwerp volkomen beantwoordt aan de door de Raad van State in zijn advies ter zake geformuleerde opmerking en aan de door meerdere leden geuite bekommernissen.

Ook in Wallonië is er tevens inzake de bescherming van stads- en dorpsgezichten een groeiende tendens, om een vrijwaringszone in te stellen.

De minister stelt dat de reikwijdte van deze vrijwaringszone hoe dan ook geval per geval zal worden beoordeeld. De minister stipt aan dat de reikwijdte van deze vrijwaringszone eerder restrictief moet worden bemeten.

Inzake de windvang van de windmolens repliceert een lid, dat ook rondom beschermde monumenten woonzones zijn gelegen.

De bestemmingswijziging van de eventuele bouwkavels ingevolge de bescherming van deze zone gereserveerd voor de windvang, vestigt volgens het lid een recht op schadevergoeding. Welke procedure zal worden gevolgd?

De minister antwoordt dat de afgifte van bouwvergunningen met betrekking tot de kavels gelegen binnen de ventiele omgeving, valt onder de appreciatiebevoegdheid van de gemachtigde ambtenaar. Eventueel kan een verbod tot hoogbouw worden opgelegd.

Het Bestuur van Monumenten en Landschappen heeft evenwel geen stedenbouwkundige bevoegdheid. Wel kunnen kwaliteitsgegevens inzake monumenten stads- en dorpsgezichten bij de afgifte door de gemachtigde ambtenaar van de bouwvergunningen in overweging worden genomen.

Ter stemming gelegd wordt het aldus gecorrigeerde artikel 2 eenparig aangenomen met 9 stemmen.

Artikel 3

Een lid vraagt nadere toelichting over de omvorming van de huidige beschermingsprocedure inzake het onroerend patrimonium tot een tweetrapsprocedure.

De minister stipt aan dat deze omvorming de procedure sterk vereenvoudigt. In de huidige beschermingsprocedure geschiedt de opname van het monument, stads- en dorpsgezicht op het voorontwerp van lijst op basis van een wetenschappelijk onderbouwd dossier. Nadien wordt het openbaar onderzoek georganiseerd en brengt de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen rond hetzelfde dossier tweemaal een advies uit. Die adviezen kunnen soms tegenstrijdig zijn.

De minister benadrukt dat deze vereenvoudiging van de huidige beschermingsprocedure de rechtszekerheid ten goede komt, zowel ten aanzien van de eigenaars als de lokale besturen en aldus beantwoordt aan één van de doelstellingen van het regeerakkoord.

De minister stipt aan dat door aanneming van dit ontwerp van decreet de beschermingsprocedure voor monumenten, stads- en dorpsgezichten parallel verloopt met de beschermingsprocedure voor de landschappen.

Bij de bescherming van de molen als monument zal tegelijkertijd een beschermingsprocedure worden opgestart voor de bescherming van de directe omgeving, en de bredere omgeving. Op de vraag van hetzelfde lid naar het bindend karakter van het advies, uitgebracht door de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, antwoordt de minister ontkennend. Wel wordt met deze adviezen meestal rekening gehouden.

Ter stemming gelegd wordt artikel 3 ongewijzigd eenparig aangenomen met 9 stemmen.

Artikel 4

Op dit artikel worden verschillende amendementen ingediend (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 3). Het amendement A (sub 1) ingediend door de heer J. Demeulenaere strekt ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 5 van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten aan § 1 toevoegen wat volgt : „Openbare besturen en particulieren kunnen de minister verzoeken, monumenten en stads- en dorpsgezichten op te nemen in de ontwerpen van lijst”.

Volgens de indiener beoogt dit amendement de bevolking aldus beter te informeren, te betrekken en sensibiliseren.

Vervolgens dient de heer L. Steenwegen een identiek amendement in (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 3, sub II) dat ertoe strekt in de voorgestelde tekst van artikel 5 van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten aan § 1 toevoegen wat volgt : „Openbare besturen en particulieren kunnen de minister verzoeken, monumenten en stads- en dorpsgezichten in het ontwerp van lijst op te nemen”.

De indiener meent dat dit amendement de overname is van een bepaling uit het huidige decreet. Deze niet weerhouden in de nieuwe wettekst houdt een ontkenning in van een maatschappelijke interesse die de laatste jaren voor het monumentenbeleid gegroeid is. Bovendien biedt deze bepaling de mogelijkheid om het monumentenbeleid op een positieve manier te decentraliseren.

De minister uit zijn bezorgdheid nopens dit amendement, dat wellicht afbreuk zou kunnen doen aan de in dit ontwerp opgenomen algemene regelingen. De minister is geen voorstander van dit amendement.

De minister vestigt er de aandacht op dat iedereen voorstellen kan formuleren met betrekking tot de opname van monumenten en stads- en dorpsgezichten op de ontwerplijst. Al te veel inspraakprocedures kunnen ook het beleid hinderen.

De minister wijst erop dat thans vele gemeentebesturen vragende partij zijn voor de bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten en kant zich tegen een verdere bureaucratisering van het beschermingsbeleid via het aanleggen van registers en dergelijke meer.

De heer J. Demeulenaere dient vervolgens nog een amendement B in (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 3, sub 1 B). Dit amendement strekt ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 5 van hetzelfde decreet aan § 2 een 5^e toevoegen dat luidt als volgt : „5° voor openbaar onderzoek gepubliceerd in ten minste drie Nederlandstalige dag- en/of weekbladen”.

Ook dit amendement moet volgens de indiener de bevolking informeren en sensibiliseren.

De indiener van het amendement stelt dat de publikatie van het openbaar onderzoek gepubliceerd in ten minste drie Nederlandstalige dag- en/of weekbladen bijzonder nuttig is gelet op de geringe publiciteit die hieraan wordt gegeven in sommige streken. Spreker pleit voor de opname ervan in een aparte krantenrubriek.

De minister meent dat dit amendement financiële repercussies zal hebben en in feite overbodig is, vermits de publikatie van het openbaar onderzoek zal worden vervangen door een individuele betekening aan de betrokken eigenaars. Daarenboven worden bezwaren meestal geformuleerd ingevolge de organisatie van een openbaar onderzoek en niet ingevolge de publikatie in een krantebericht. De minister vraagt om het amendement niet aan te nemen.

Vervolgens ontspint zich in de commissie nog een ruime gedachtenwisseling.

Een lid stelt vast dat in dit artikel verschillende regelingen met betrekking tot de werking van diensten behorende tot de uitvoerende macht zijn opgenomen. De decreetgever mist ter zake iedere bevoegdheid, ingevolge het principe van de scheiding der machten.

Dergelijke gedetailleerde regelingen kunnen beter opgenomen worden in een besluit. Het lid betreurt het gebruik van aangetekende brieven tussen verschillende administraties.

De minister erkent het probleem.

Inzake de publikatieplicht van de beschermingsbesluiten in de kranten, pleit de minister voor de afschaffing ervan en opteert voor een individuele betekening aan de eigenaars. Inzake de bij ter post aangetekende brieven, repliceert de minister als volgt. De ultieme toetsing van het eigendomsrecht gebeurt door de stedenbouwkundige diensten. Om de aanvang van de termijnen correct vast te leggen, wordt een aangetekende brief gebruikt.

Een ander lid meent dat in het kader van een verhoogde rechtszekerheid, bewijsstukken onontbeerlijk zijn.

De minister refereert naar de in artikel 4 van het ontwerp van decreet voorgestelde nieuwe tekst voor artikel 5 van het decreet van 3 maart 1976 en meer bepaald § 2.

Alvorens tot de stemming van de amendementen en het artikel 4 over te gaan buigt de commissie zich over bepaalde taalcorrecties die een juridische impact kunnen hebben.

Een lid merkt op dat de vervanging van de woorden „te rekenen vanaf” door het woord „na” impliceert dat de termijnen van respectievelijk 30 of 60 dagen, later ingaan. De minister wenst eveneens de woorden „ter post” te behouden in § 2, 1°, eerste en voorlaatste regel, en in 3°, alsmede in §§ 3 en 4. De minister pleit voor het behoud van de woorden „te rekenen vanaf” in § 2, 2°, eerste en tweede lid, § 2, 3° en §§ 3, 4 en 7.

Met betrekking tot § 2, 3° merkt een ander lid nog op dat inzake de betekening van de ontwerpen van lijst, het kadaster niet is vermeld. Nochtans is het belangrijk. De tekst maakt wel melding van Registratie en Domeinen, waar het register van de geregistreerde akker wordt bijgehouden. Wil men evenwel aan derden tegenstelbare onroerende zakelijke rechten vestigen dan dient een inschrijving verricht in het Register van de Hypotheekbewaarder. Bij het kadaster kan men daarenboven ook juiste informatie bekomen omtrent een mogelijke onverdeeldheid. De minister erkent het probleem.

De diensten van het kadaster zijn thans nog onvoldoende geïnformatiseerd om de snelle wisselingen in het eigendomsbestand adequaat op te vangen. Het is precies de onjuistheden in de eigendomstoestand die aan de basis liggen van de vernietiging door de Raad van State, wegens vormgebrek, van bepaalde beschermingsbesluiten. De rechtstreekse betekening aan de Registratie en Domeinen dient dit te vermijden.

Alvorens tot de stemming over te gaan brengt de commissie ingevolge de hoger gevoerde gedachtenwisseling slechts de volgende taalcorrecties aan :

— in § 2, 1° worden op de tweede regel het woord „de” vóór het woord „ruimtelijke” weggelaten en op de derde regel het woord „de” voor het woord „stedebouw” ;

— in § 2, 2° worden op de zevende regel van het eerste lid de woorden „ten laatste” vervangen door het woord „uiterlijk” en dezelfde correctie wordt doorgevoerd op de vierde en vijfde regel van het tweede lid van § 2, 2° ;

— op de tiende regel van het tweede lid wordt het woord „zal” vervangen door het woord „ligt” en op de twaalfde regel wordt het woord „liggen” weggelaten.

In § 5 wordt de eerste volzin weggelaten en vervangen door wat volgt : „De vergunningverlenende instanties en de gemachtigde ambtenaar van stedenbouw zijn ertoe gehouden, binnen dertig dagen na ontvangst van de vergunningsaanvraag, advies in te winnen bij de regering of haar gemachtigde voor alle vergunningen die verleend worden overeenkomstig de wet- en decreetgeving inzake ruimtelijke ordening en stedenbouw . Zij zijn daartoe gehouden, onverminderd de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud die door een besluit van de Vlaamse regering bepaald werden”.

Het amendement (A) ingediend door de heer J. Demeulenaere op artikel 4 en van de heer L. Steenwegen Sub II (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 3) ertoe strekkende in de voorgestelde tekst van artikel 5 van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten aan § 1 een nieuw lid toe te voegen worden verworpen met 3 stemmen voor, 5 stemmen tegen en 1 onthouding.

Het amendement (B) van de heer J. Demeulenaere bij artikel 4 wordt eveneens verworpen met 2 stemmen voor, 5 stemmen tegen en 2 onthoudingen.

Vervolgens wordt op verzoek van een lid een gesplitste stemming gehouden over artikel 4. Alle paragrafen, met uitzondering van § 2 worden aangenomen met 8 stemmen voor bij 1 onthouding. § 2 wordt aangenomen met 6 stemmen voor en 3 stemmen tegen.

Tenslotte wordt het aldus gecorrigeerde artikel 4 aangenomen met 6 stemmen voor bij 3 onthoudingen

Artikel 5

Bij dit artikel worden geen bijzondere opmerkingen geformuleerd.

Zoals hoger is gebleken trekt de heer L. Steenwegen zijn amendement op artikel 5 (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 3) dat voorziet in een nieuwe tekst van artikel 6 van het decreet van 3 maart 1976 ingevolge de verklaringen van de minister bij de behandeling van artikel 2 in.

Ter stemming gelegd wordt artikel 5 eenparig met 9 stemmen aangenomen.

Artikel 6

Bij dit artikel worden twee amendementen ingediend door de heer L. Steenwegen (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 3, A en B).

De indiener wijst erop dat deze amendementen de motiveerings- en publicatieplicht willen invoeren bij het niet-inwilligen door de regering van het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen.

De minister vraagt aan de indiener deze amendementen in te trekken, vermits de algemene motiveringsplicht bestaat. Daarenboven refereren de beschermingsbesluiten expliciet naar de adviezen uitgebracht door de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen.

Ingevolge deze uitleg van de minister trekt de heer L. Steenwegen beide amendementen in. Vervolgens wordt nog een taalcorrectie ingevoerd. Op de zesde regel wordt het woord „desgevallend” vervangen door het woord „eventueel”.

Na deze taalcorrectie wordt het artikel 6 ter stemming gelegd en eenparig aangenomen met 9 stemmen.

Artikel 7

Bij dit artikel worden geen bijzondere opmerkingen gemaakt.

Volgende taalcorrecties worden aangebracht :

— op de eerste regel van § 3 wordt een komma geplaatst na „artikel” en op de eerste regel van § 4 wordt na de woorden „personen” en „artikel” eveneens een komma geplaatst.

Ter stemming gelegd wordt het aldus gecorrigeerde artikel 7 eenparig aangenomen met 9 stemmen.

Artikel 8

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heer L. Steenwegen (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 3) dat ertoe strekt een nieuw artikel 8bis in te voegen dat luidt als volgt :

„Artikel8bis

Artikel 11, § 1 van hetzelfde decreet wordt aangevuld als volgt :

„Elke v.z.w., waaruit haar statuten blijkt dat ze de bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten nastreeft, kan als burgerlijke partij voor de rechtbank optreden indien de eigenaar of de vruchtgebruiker van een beschermd monument of van een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed de hierboven vermelde verplichting niet nastreeft”.

De indiener verantwoordt het amendement als volgt. Dit amendement moet een breed maatschappelijk debat aantrekken omtrent het vorderingsrecht van v.z.w.'s en de burgerlijke partijstelling voor de rechtbank, in de strijd tegen de verkommering van de beschermde monumenten, stads- en dorpsgezichten. Spreker refereert naar de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu (B.S. 19 februari 1993).

De heer L. Steenwegen pleit voor een brede consensus in deze commissie om er naar te streven ook inzake de bescherming van het bouwkundig erfgoed, aan deze v.z.w.'s een vorderingsrecht toe te kennen, dat wel kan uitgeoefend worden t.a.v. de beschermde landschappen, doch niet t.a.v. beschermde monumenten.

Hierop werpt een lid op dat de toekenning van een vorderingsrecht mogelijk de verkrotting nog in de hand zou werken. Hij is niet principieel gekant tegen dit amendement, doch hij pleit voor omzichtigheid, terwijl nog een ander lid het nogal kras vindt dat ook het „nastreven” reeds wordt gecontroleerd.

De heer L. Steenwegen meent niet dat het amendement (Stuk 589 (1993-1994) - Nr. 3) dat ertoe strekt een vorderingsrecht toe te kennen **aan** elke v.z.w., de verkrotting in de hand zou werken. Vooral de eigenaars van beschermde monumenten, leven de wet onvoldoende na. Daarenboven is het handhavingsbeleid te laks. Particulieren en verenigingen zien dit met lede ogen aan. De vraag rijst of aan verenigingen en particulieren, vanuit hun bekommernis voor het behoud van het bouwkundig erfgoed een vorderingsrecht kan worden toegekend op het vlak van het beschermingsbeleid. Aldus zouden v.z.w.'s en particulieren een rechtsgeding kunnen aanhangig maken.

Nog in deze context refereert nog een lid naar een Vrije Tribune, verschenen in De Standaard. Prof. dr. em. Senelle waarschuwt ervoor dat het fundamenteel fout is in een democratisch stelsel, waarvan één van de hoekstenen, de naleving is van het principe van de scheiding der machten is, het vervolgings- en vorderingsrecht steeds meer toe te spelen aan ter zake niet bevoegde particulieren.

Het lid verwijst naar de Liga van de Rechten van de Mens. Sinds 1982 beschikt deze Liga over een vorderingsrecht, ingevolge schendingen van de anti-racismewet. In 1983 voerde de Liga een dermate statutenwijziging door dat de Liga haar samenstelling regelt binnen een beperkte groep van 50 mensen. Nieuwe leden hebben hieraan geen deel. Het lid pleit met aandrang ervoor om het vervolgings- en vorderingsrecht te handhaven binnen de bevoegdheidssfeer van de gerechtelijke macht, waar deze thuishoren.

De minister stipt aan dat uit de verantwoording van het amendement van de heer L. Steenwegen, duidelijk blijkt dat het vorderingsrecht van verenigingen een federale bevoegdheid is. De minister heeft begrip voor de door de indiener

vertolkte bekommernissen, doch meent dat er inzake de uitoefening van dit vorderingsrecht, wel coördinatieproblemen kunnen rijzen met de Parketten. Alleen dan kan de opname van strafbepalingen in de decreten slechts voldoende effect sorteren.

Een lid stelt dat de gemeentebesturen in het handhavingsbeleid een belangrijke rol vervullen. De minister beaamt dit en wijst erop dat de toekenning van de politionele bevoegdheid aan de inspecteurs van Monumenten en Landschappen krachtens artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de staatsstructuur een eerste belangrijke aanzet is in de verbetering van het handhavingsbeleid.

De minister pleit ter zake eveneens voor verder overleg met het federale niveau. De heer L. Steenwegen trekt vervolgens dit amendement in.

Het artikel 8 wordt ongewijzigd en eenparig aangenomen met 9 stemmen.

Artikelen 9 tot 12

De artikelen 9 tot en met 12 worden zonder opmerkingen en ongewijzigd aangenomen met 9 stemmen.

4. Eindstemming

Het gehele ontwerp, zoals gecorrigeerd, wordt aangenomen met 7 stemmen voor bij 2 onthoudingen.

De verslaggever,

J. TIMMERMANS

De voorzitter,

F. VAN DEN EYNDE

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 3

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet

Artikel 2

Artikel 2, 3°, van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten wordt vervangen door de volgende tekst :

„3° stads- of dorpsgezicht :

— een groepering van één of meer monumenten en/of onroerende goederen met omgevende bestanddelen, zoals onder meer beplantingen, omheiningen, waterlopen, bruggen, wegen, straten en pleinen, die vanwege haar artistieke, wetenschappelijke, historische, volkskundige, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde van algemeen belang is ;

— de directe, er onmiddellijk mee verbonden visuele omgeving van een monument, bepaald in 2° van dit artikel, die door haar beeldbepalend karakter de intrinsieke waarde van het monument tot zijn recht doet komen dan wel door haar fysische eigenschappen de instandhouding en het onderhoud van het monument kan waarborgen ;“.

Artikel 3

Het opschrift van afdeling 1 van hoofdstuk IV van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten wordt vervangen door de volgende tekst :

„AFDELING 1

De ontwerpen van lijst van
de voor bescherming vatbare monumenten
en stads- en dorpsgezichten”.

Artikel 4

Artikel 5 van hetzelfde decreet wordt vervangen als volgt :

„Artikel 5

§ 1. De regering stelt de ontwerpen van lijst van voor bescherming vatbare monumenten en stads- en dorpsgezichten vast. Deze ontwerpen van lijst vermelden de erfdienstbaarheden die met het oog op de bescherming worden opgelegd.

§ 2. De ontwerpen van lijst worden :

1° bij ter post aangetekende brief ter advies voorgelegd aan de bestuurlijke entiteit bevoegd voor ruimtelijke ordening en stedenbouw en aan de betrokken gemeente(n) en provincie(s). Deze adviezen worden binnen zestig dagen te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post uitgebracht, zoniet worden ze geacht gunstig te zijn ;

2° bij de betrokken gemeentebesturen neergelegd voor het openen van een openbaar onderzoek en het opstellen van een proces-verbaal waarin de opmerkingen en be-

zwaren worden opgenomen. Bij voor bescherming vatbare stads- of dorpsgezichten wordt een bericht omtrent het openbaar onderzoek aangeplakt zoals aangeduid op het plan bij het ontwerp van lijst. Het openbaar onderzoek gaat in uiterlijk veertien dagen te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening en duurt dertig dagen. Tijdens het openbaar onderzoek ligt het ontwerp van lijst en het dossier dat een inhoudelijke beschrijving en evaluatie bevat, ter inzage bij de betrokken gemeente(n). Bij het verstrijken van de termijn wordt het openbaar onderzoek door de gemeente(n) afgesloten. Binnen vijftien dagen na het afsluiten zenden zij hun proces-verbaal over aan de betrokken buitendienst van de administratie.

Bij ontstentenis van een binnen de voorgeschreven termijn geopend openbaar onderzoek kan de gouverneur van de betrokken provincie dit onderzoek organiseren. In dit geval gaat de termijn van het openbaar onderzoek in uiterlijk vijftien dagen te rekenen vanaf de datum van afgifte ter post van het bericht dienaangaande vanwege de administratie en duurt dertig dagen ;

3" bij ter post aangetekende brief betekend aan de eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers zoals bekend bij de Administratie van de BTW, Registratie en Domeinen op de datum van het ontwerp van lijst. Zij kunnen hun opmerkingen en bezwaren indienen bij de respectieve buitendiensten van het Bestuur Monumenten en Landschappen binnen een termijn van dertig dagen te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening. Gedurende deze termijn ligt het dossier ter inzage op de betrokken buitendienst van het Bestuur Monumenten en Landschappen ;

4" bij uittreksel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

§ 3. De personen die overeenkomstig § 2, 3" in kennis werden gesteld van het ontwerp van lijst, geven bij ter post aangetekende brief kennis aan de huurders of de bewoners van het ontwerp van lijst dat hun betekend werd, binnen tien dagen te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling zoals bepaald in artikel 15 van dit decreet. In de betekening aan de in § 2, 3" bedoelde personen wordt deze verplichting vermeld.

§ 4. De personen die overeenkomstig § 2, 3" in kennis werden gesteld van het ontwerp van lijst, geven bij ter post aangetekende brief kennis van de eventuele gewijzigde eigendomstoestand aan de bevoegde buitendienst van het Bestuur Monumenten en Landschappen, binnen tien dagen te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening, op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling zoals bepaald in artikel 15 van dit decreet. In de betekening aan de in § 2, 3" bedoelde personen wordt deze verplichting vermeld. De nieuwe eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers worden op hun beurt betekend overeenkomstig § 2.

§ 5. De vergunningverlenende instanties en de gemachtigde ambtenaar van stedenbouw zijn ertoe gehouden, binnen dertig dagen na ontvangst van de vergunningsaanvraag, advies in te winnen bij de regering of haar gemachtigde voor alle vergunningen die verleend worden overeenkomstig de wet- en decreetgeving inzake ruimtelijke ordening en stedenbouw. Zij zijn daartoe gehouden, onverminderd de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud die door een besluit van de Vlaamse regering bepaald werden. De regering of haar gemachtigde brengt binnen dertig dagen advies

uit. Dit advies is bindend voor zover het negatief is of voorwaarden oplegt. Bij ontstentenis van een binnen de voorgescreven termijn overgezonden advies, wordt dit als gunstig beschouwd.

§ 6. Bij overdracht van een zakelijk recht van een op een ontwerp van lijst opgenomen monument of van een in een stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed, moet de instrumenterende ambtenaar verplicht vooraf een stedenbouwkundig attest aanvragen en in de overdrachtsakte vermelden dat bedoeld onroerend goed opgenomen is op een ontwerp van lijst en deze overdracht meedelen aan de betrokken buitendienst van het Bestuur Monumenten en Landschappen. Bij het afgeven van bedoeld stedenbouwkundig attest moet de in § 5 bedoelde procedure nageleefd worden.

§ 7. Vanaf de betekening van het ontwerp van lijst zijn op de in het besluit vermelde onroerende goederen gedurende een termijn van maximaal twaalf maanden al de uitwerkselen van de bescherming voorlopig van toepassing. De termijn gaat in te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de in § 2, 1° vermelde voorlegging. Voor de personen bedoeld in artikel § 2, 3° zijn al de uitwerkselen van de bescherming voorlopig van toepassing vanaf hun betekening tot de datum waarop de eerder vermelde termijn afloopt. De rechtsgevolgen gelden voor elke andere natuurlijke of rechtspersoon vanaf de publikatie in het Belgisch Staatsblad tot de datum waarop de eerder vermelde termijn afloopt. Die termijn kan, bij gemotiveerde beslissing van de regering, éénmaal met ten hoogste zes maanden worden verlengd.

§ 8. De regering kan, de Koninklijke Commissie gehoord, monumenten en stads- en dorpsgezichten van de ontwerpen van lijst schrappen.“.

Artikel 5

Artikel 6 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Artikel 6

Artikel 7 van hetzelfde decreet wordt vervangen als volgt :

„Artikel 7

De regering, de Koninklijke Commissie gehoord, stelt het besluit tot definitieve bescherming van de op de ontwerp van lijst voorkomende monumenten en stads- en dorpsgezichten vast. Het besluit wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. Het besluit vermeldt de algemene en eventueel specifieke voorschriften inzake instandhouding en onderhoud. De inschrijving op de ontwerpen van lijst vervalt van rechtswege indien de besluiten niet zijn genomen binnen de in artikel 5, § 7 bepaalde termijn.“.

Artikel 7

Artikel 8 van hetzelfde decreet wordt vervangen als volgt :

„Artikel 8

§ 1. Het besluit houdende bescherming als monument en/of stads- of dorpsgezicht wordt betekend aan de eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers

zoals bekend bij de Administratie van de BTW, Registratie en Domeinen op de datum van het besluit.

§ 2. Het besluit tot bescherming van een stads- of dorpsgezicht bevat als bijlage een plan met de nauwkeurige aflijning van het beschermde gebied. Het vermeldt de bijzondere beperkingen die met het oog op de vrijwaring van de wezenlijke kenmerken van het beschermde monument, stads- of dorpsgezicht aan het eigendomsrecht worden gesteld.

§ 3. De personen die conform § 1 van dit artikel, in kennis werden gesteld van het besluit, geven bij ter post aangetekende brief kennis aan de huurders of de bewoners van het besluit dat hun betekend werd, binnen tien dagen te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling zoals bepaald in artikel 15.

§ 4. De personen, die conform § 1 van dit artikel, in kennis werden gesteld van het besluit, geven bij ter post aangetekende brief kennis van de eventuele gewijzigde eigendomstoestand aan de betrokken buitendienst van het Bestuur Monumenten en Landschappen, binnen tien dagen te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening, op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling zoals bepaald in artikel 15.“.

Artikel 8

In artikel 10, § 2 van hetzelfde decreet worden de woorden „het kadaster en de bewaarder der hypotheken” geschrapt.

Artikel 9

In artikel 11 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1” in § 2 eerste lid van hetzelfde decreet worden de woorden „het koninklijk besluit” vervangen door de woorden „een besluit van de Vlaamse regering” ;

2” in § 5 worden tussen de woorden „voor bescherming vatbare” en „onroerende goederen” de woorden „en beschermde” ingevoegd en § 5 wordt aangevuld als volgt :

„De Vlaamse regering wijst de gemachtigden aan die voor de toepassing van dit decreet de hoedanigheid van agent of officier van gerechtelijke politie hebben als haar beëdigde ambtenaren.” ;

3” paragraaf 6 wordt aangevuld als volgt :

„De instrumenterende ambtenaar deelt deze overdracht mee aan de betrokken buitendienst van het Bestuur Monumenten en Landschappen.” ;

4” paragraaf 7 wordt opgeheven”.

Artikel 10

In artikel 13 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1” in 1° worden de woorden „overeenkomstig artikel 5, § 4” vervangen door „overeenkomstig artikel 5, § 5” ;

2” er wordt een 1°bis ingevoegd, luidend als volgt :

„1°bis. De eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers die verzuimen de overeenkomstig artikel 11, § 1 bepaalde voorschriften na te leven ;” ;

3” in 3” worden de woorden „overeenkomstig artikel 5, § 5” vervangen door „overeenkomstig artikel 5, § 6”.

Artikel 11

De onder het stelsel van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten begonnen procedures tot bescherming als monument, stads- of dorpsgezicht worden voortgezet overeenkomstig bedoeld decreet.

Artikel 12

Dit decreet treedt in werking de dag dat het in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.

BIJLAGE
Protocol

De Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en
Binnenlandse Aangelegenheden

De Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming

PROTOCOL

Met het oog op de coördinatie van de beleidsuitvoering inzake ruimtelijke ordening enerzijds en monumenten en landschappen anderzijds, en teneinde de administratieve samenwerking tussen de bevoegde besturen te verbeteren, worden de volgende maatregelen overeengekomen.

1. Monumenten, stads- en dorpsgezichten

1.1. Inventarissen

De door het Bestuur Monumenten en Landschappen (BML) gepubliceerde inventarissen van het bouwkundig erfgoed worden toegezonden aan de gemachtigde ambtenaren van de betrokken buitendiensten van het Bestuur Ruimtelijke Ordening (BRO).

Met betrekking tot de in deze inventarissen opgenomen goederen zijn de gemachtigde ambtenaren ertoe gehouden het advies van het BML in te winnen voor de vergunningen die zij verlenen en de adviezen die zij uitbrengen.

Het BML brengt binnen vijftien dagen advies uit, zoniet wordt het geacht gunstig te zijn.

1.2. Ontwerpen van lijst

Alvorens een ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare goederen ter goedkeuring voor te leggen, brengt het BML de betrokken buitendienst van het BRO op de hoogte van dit ontwerp.

Deze dienst signaleert aan het BML elke eventuele tegenstrijdigheid van de in het ontwerp vermelde erfdienstbaarheden met de voorschriften van de geldende plannen van aanleg.

1.3. Bindende adviezen BML

Telkens wanneer het BML een bindend advies uitbrengt aan de gemeente met toepassing van artikel 5, § 5 van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, zendt het een afschrift daarvan aan de betrokken gemachtigde ambtenaar van het BRO.

Een afschrift van beslissing van de gemeente wordt door de gemachtigde ambtenaar van het BRO aan het BML overgezonden.

2. Landschappen

2.1. Voorstel tot rangschikking

Alvorens een voorstel tot rangschikking ter goedkeuring voor te leggen, brengt het BML de betrokken buitendienst van het BRO op de hoogte van dit voorstel.

Deze dienst signaleert aan het BML elke eventuele tegenstrijdigheid van de in het voorstel vermelde erfdiens tbaarheden met de voorschriften van de geldende plannen van aanleg.

2.2. Werken

De beslissing van de gemachtigde ambtenaar inzake het verlenen van stedenbouwkundige vergunningen met betrekking tot goederen gelegen in voorlopig of definitief gerangschikte landschappen, vermelden in voetnoot de procedure voor het toelaten van werken voorgeschreven door artikel 6, vierde lid e.v. van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen en geregeld door het besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1984.

3. Gemeenschappelijke bepalingen

3.1. Overzicht register

Het BML bezorgt het BRO elk jaar een bijgewerkt overzicht van het register van het beschermd onroerend erfgoed.

3.2. Plannen van aanleg

Onverminderd de bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 2 februari 1994, en voor zover beschikbaar, legt het BRO de plannen van aanleg in hun (voor)ontwerpfase of bij het vooronderzoek aan het BML voor. Het BML brengt aan de gemeente en aan het BRO advies uit over deze plannen vanuit het oogpunt van monumenten- en landschapszorg.

3.3. Hiërarchie rechtsnormen

De beschermings- en rangschikkingsbesluiten mogen geen erfdienstbaarheden opleggen of voorschriften vaststellen die in absolute zin handelingen of werken verbieden die met de geldende plannen van aanleg overeenstemmen, noch de verwezenlijking van die plannen kunnen verhinderen.

✱

Brussel,

Theo Kelchtermans
Vlaams minister bevoegd voor
ruimtelijke ordening

Johan Sauwens
Vlaams minis ter bevoegd voor
monumenten en landschappen